



**9. Pernatnacepljeno listna lipa,**  
*Tilia platyphyllos «Laciniata»*,  
listi so globoko in gosto  
nacepljeno, nekatere krpe resaste,  
večina je rahlo nakodranih.

**10. Ameriška lipa,**  
*Tilia americana*, se pri nas redko  
sadi, ker jo domače vrste  
prekašajo po vseh lastnostih,  
zanimiva pa je zato, ker ima  
znatno večje liste, kot jo imajo  
naše.

**11. Kavkaški krilati oreškar,**  
*Pterocarya fraxinifolia*, je  
večdebello drevo s številnimi  
koreninskimi odganjki. Spada v  
družino orehovk, drobni plodovi  
grahove velikosti so nanizani na  
vretenu, vsak ima majhno krilce,  
da ga lažje raznaša veter, zato ima  
krilati oreškar.



Dvorec Jelšingrad

Več informacij:  
Turistična in informativna agencija TiNA  
Šmarje pri Jelšah, Askerčev trg 24,  
tel.: 03 / 810 12 64, 031 575 056,  
e-pošta: tina.smarje@siol.net  
www.smarje-pri-jelsah.si  
Tenis klub Jelšingrad, tel.: 041/749-846



Izdala in založila: Občina Šmarje pri Jelšah, 2004  
Fotografije: Damjan Regoršek, knjižni viri  
Oblikovanje: Simona Konec



OBČINA  
SMARJE  
PRI  
JELŠAH



# Grajski park Jelšingrad



**Grajski park Jelšingrad**  
Ime kraja Šmarje pri Jelšah  
je bilo prvič zapisano leta  
1236, in sicer latinsko kot  
"Sancta Maria". Pravijo, da  
je bilo nekoč v šmarski  
dolini veliko jezero in da so  
na njegovem otoku pozidali  
Škapulirsko kapelo. Od tod  
naj bi bilo ime "Marija na  
jezeru". Cerkev in druge  
trške hiše stojijo na  
okamnelih jelšah, od koder  
naj bi izviralo ime "Šmarje  
na Jelšah". Ker pa se tudi  
dvorec na zahodu imenuje  
po jelšah (dvorec Jelše oz.  
Jelšingrad), je dobil kraj  
ime, kot ga ima še danes  
Šmarje pri Jelšah.  
Z dvorcem Jelše je tesno  
povezana zgodovina kraja v  
srednjem veku, saj priča o  
bogati srednjeveški  
kulturnogodovinski  
zakladnici. Ob dvorcu je bil  
zasajen vrh z eksotičnim  
drevjem, danes pa je tik ob  
njem ohranjen park, kjer še  
vedno rastejo posebne  
drevesne vrste.

**1. Javorolistna platana,**  
*Platanus acerifolia*, je pri nas  
pogosto drevo v mestnem  
okolju in starih parkih. Je  
križanec med vzhodno platano  
doma v Sredozemlju in zahodno  
iz Severne Amerike. Ima  
najboljše lastnosti staršev, zato  
dobro raste tudi v mestnem  
okolju. Dokler se niso pri nas  
pojavele bolezni in škodljivci iz  
njihove domovine, je bila  
najpogostejše sajeno drevo v  
mestih z onesnaženim zrakom,  
ker med vsemi drevesi najboljšo  
prenaša umazan zrak.



**2. Viseči jesen,**  
*Fraxinus excelsior*  
»Pendula«, vejice ter deloma  
veje se povešajo proti tlom.

**3. Skoršč,**  
*Sorbus aucuparia*, obseg 260  
cm, višina 25m, zelo redka  
sadna vrsta, ki je bila včasih  
bolj razširjena. Plodovi so  
podobni drobnim hruškam,  
zelo trpki, dokler se ne  
umediijo. Se trpke plodove so  
stiskali skupaj z jabolki, tak  
jabolčnik se je poleti manj  
kvaril zaradi tanina, ki je v  
skorščevih plodovih. To drevo  
je med največjimi pri nas.

**4. Enolistni veliki jesen,**  
*Fraxinus excelsior*  
»Monophylla«, običajni  
veliki jesen ima pernate  
liste, pri tej sorti je ostal  
samo vršni list.

**5. Pernato nacepljenolistna  
hukva,** *Fagus sylvatica*  
»Laciniata«, na listih so  
zarezje, ki sežejo skoraj do  
polovice listne ploskve. Zelo  
stara sorta najdena na  
Češkem rudogorju (Česky  
les) na meji z Nemčijo že  
leta 1792, opisana je bila  
1795. Kmalu so jo posadili v  
številnih parkih po vsej  
Evropi.

**6. Sršajev listni veliki  
jesen,** *Fraxinus excelsior*  
»Asplenifolia«, spadeni  
črtalasti lističi na listnem  
vretenu, zelo ozki samo od  
2-4 mm, le redkocje več.  
Ime ima po severnem sršaju,  
ki ima podobne ozke  
črtalaste liste, kot so pri tem  
jesenu.

**7. Kaspjska gledičevka,**  
*Gleditsia caspica*, je najbolj  
trnato drevo v naših  
klimatskih razmerah, drevo, ki  
raste v parku Jelšingrada, je  
brez trnov, kar je posebna  
redkost. Taka drevesa se  
razmnožujejo samo s  
cepljenjem, na drevesu se lepo  
vidi cepljeno mesto približno  
0,5 m nad zemljo. Spodnja  
močnejša podlaga je ameriška  
gledičevka, zgoraj je šibkejša  
kaspjska gledičevka brez  
trnov.

**8. Ginkgo,** *Ginkgo biloba*,  
drevo, katerega predniki so se  
pojaviili na zemlji že več kot  
180 milijoni let, to je bilo prej  
kot dinozavri, približno 120  
milijonov let je  
nespremenjeno. V Srednji  
Evropi je bil ginkgo razširjen še  
pred 30 milijoni let. Po videzu  
je ginkgo listopadno drevo, po  
načinu oploditve in zgradbi ter  
obliki listov pa praprotni iz  
katerih se je razvil. Plodovi so  
po videzu podobni rumenim  
slivam, na Kitajskem jih jedo,  
ko so zreli in odpadejo, močno  
smrdijo. Listi so podobni  
lističem praproti venerini  
lasci. Vsa ta leta je vrsta  
preživela v gorah osrednje  
Kitajske, kjer jih sadijo ob  
tempeljih že od davnine. Je  
najodpornostno drevo proti  
umazanem mestnem okolju,  
zato se vse več sadi v  
drevoredih. Odporen je celo  
proti ognju, leta 1923, ko je  
Tokio po potresu zajel  
velikanski požar, je zgorela  
večina dreves, ginkgo je ostal.  
Podobno je bilo v Hirošimi in  
Nagasakiju. Po eksploziji  
atomske bombe so drevesa  
ginkga preživela najbliže  
središču eksplozije.

